

Komentarz

Neurochirurgia to specjalizacja medyczna wyróżniająca się szczególną wiedzą, metodologią badań i odrębnymi metodami chirurgicznymi.

Mimo że niektórzy widzą jej początki w czasach prehistorycznych, to w rzeczywistości jest to specjalność ostatniego stulecia, która zajmuje się chirurgicznym leczeniem chorób układu nerwowego i bezpośrednio do niego przylegających struktur.

W czasach medycyny opartej na dowodach, wymagającej systematycznych, zaślepionych badań na dużych, jednorodnych grupach chorych, w neurochirurgii występują szczególne trudności wynikające ze stosunkowo niewielkiej liczby leczonych przypadków, ich zmienności, szybkiego opracowywania nowych metod leczenia i paradygmatów, a także wydzielenia grup kontrolnych. Dlatego zbieranie odpowiednio dużej liczby pacjentów podobnie potraktowanych jest bardzo trudne lub niemożliwe. Stąd też badania oparte na stosunkowo niewielkich seriach i obserwacjach nadal odgrywają ważną rolę w doskonaleniu neurochirurgii.

Postęp w dziedzinie neurochirurgii związany jest z umiejętnym łączeniem wiedzy neurologicznej, chirurgicznej, radiologicznej i rozwoju oraz szerokiego wykorzystania zaawansowanych urządzeń technicznych.

Obecne wydanie „Postępów Nauk Medycznych” poświęcone neurochirurgii dobrze odzwierciedla niektóre współcześnie podejmowane obszary zainteresowań w tej dziedzinie. Zawiera prace przedstawiające jednoośrodkowe doświadczenia w leczeniu wybranych chorób ważnych w neurochirurgii klinicznej. Przygotowały je zespoły z ośrodków neurochirurgicznych o dużym doświadczeniu i posiadające znaczące osiągnięcia zarówno w praktyce, jak i w badaniach naukowych. W aktualnym wydaniu znalazły się artykuły opisujące możliwości i wyniki chirurgicznego leczenia zmian w okolicach ważnych czynnościowo i wrażliwych na uszkodzenia: pniu mózgu, rdzeniu kręgowym, głębokich strukturach mózgu. Przedstawiono doświadczenie w leczeniu niektórych bardzo rzadkich chorób, takich jak Moyamoya lub choroba Parkinsona, leczonych w kilku wyspecjalizowanych ośrodkach. Opisano również poszerzające się możliwości stale doskonalonych operacji kręgosłupa.

Trudności w praktycznym szkoleniu neurochirurgów w zakresie umiejętności chirurgicznych, wynikające z ograniczonej liczby przypadków, pobudzają rozwój nowych metod w edukacji. W prezentowanym wydaniu znajdują się również artykuły przedstawiające nowe zastosowania w leczeniu operacyjnym zaawansowanych technologicznie narzędzi: neuromonitoringu, neuroendoskopii, operacji przezskórnych kręgosłupa.

W ostatnich latach zyskuje na znaczeniu i rośnie rola pielęgniarstwa neurochirurgicznego. W Polskim Towarzystwie Neurochirurgów powołano sekcję Pielęgniarstwa Neurochirurgicznego, a jego członkowie biorą czynny udział w kongresach neurochirurgicznych. Przykłady badań w tej dziedzinie uzupełniają wydanie „Postępów Nauk Medycznych”.

Prof. dr. hab. med. Tomasz Trojanowski